

U Londonu održana izložba Dior – dizajner snova / Dior – Designer of Deams

Ana-Marija Bogdanović, mag. ing. techn. text.
Gospodarska škola, Čakovec
e-mail: anamarijabogdanovic@gmail.com

Prikaz

Diorovo izložba pod nazivom Dior - dizajner snova (Dior - Designer of Dreams) postavljena je u Londonskom muzeju Viktorije i Alberta (V&A muzeju) od 2. veljače do 1. rujna 2019. S gotovo 600 000 posjetitelja to je najposjećenija izložba u ovom muzeju. U sklopu ove raskošne izložbe prikazani su radovi Christiana Diora i njegovih šest nasljednika u kući Dior: Yves Saint Laurenta, Marca Bohana, Gianfranca Ferréa, Johna Galliana, Rafa Simonsa i sadašnje kreativne direktorice Marie Grazie Chiuri, ali i obiteljske fotografije i izvorni dokumenti obitelji Dior.

Ključne riječi: Christian Dior; izložba Dior: Designer of Dreams; muzej V&A

Uvod

Od 2. veljače do 1. rujna 2019. godine, u Londonskom muzeju Viktorije i Alberta (muzeju V&A) bila je otvorena izložba Dior - dizajner snova (*Dior: Designer of Dreams*). Sama izložba postavljena je prema izložbi Christian Dior: Couturier du Rêve koju se moglo godinu dana prije (5. srpnja 2017. do 7. siječnja 2018.) razgledati u *Musée des Arts Décoratifs* u Parizu, a kojom je obilježena 70 godina rada kuće Dior.

Izvorno, izložba je trebala biti otvorena do 14. srpnja, međutim, nakon što je bila rasprodana u samo tri tjedna, vodstvo muzeja odlučilo je produžiti vrijeme postavke za još sedam tjedana. U sedam mjeseci koliko je bila otvorena, izložbu je razgledalo nevjerojatnih 594,994 posjetitelja. Time je to postala najposjećenija izložba dosad u muzeju V&A. Druga po posjećenosti je izložba postavljena 2015. godine, *Alexander McQueen: Savage Beauty* sa gotovo 100 000 posjetitelja manje.

Ovo je najposebnija izložba o kući Dior postavljena u Velikoj Britaniji i prikazala je više od pet stotina pred-

meta, od čega je više od dvije stotine rijetkih predmeta visoke mode predstavljenih zajedno s modnim dodacima, modnim fotografijama, filmovima, parfemima, make-upom, ilustracijama, časopisima...

U sklopu ove raskošne izložbe prikazani su radovi Christiana Diora i njegovih šest nasljednika u kući Dior: Yves Saint Laurenta, Marca Bohana, Gianfranco Ferréa, Johna Galliana, Rafa Simonsa i sadašnje kreativne direktorice, Marie Grazie Chiuri. [1]. Na izložbi se moglo vidjeti nekoliko stotina odjevnih predmeta, ali i modnih fotografija, dokumenata, ilustracija, crteža, pisama, promotivnih materijala te modnih dodataka kao što su šeširi, nakit, torbe, cipele i bočice za parfeme.

Cijela izložba postavljena je u jedanaest dijelova, jedanaest prostorija i svaka od njih sa svojom pričom.

1. Christian Dior

Izložba započinje pričom o životu Christiana Diora (1905. - 1957.). Dior je rođen u bogatoj obitelji u primorskom gradiću Granvilleu u Normandiji.

U djetinjstvu je pod utjecajem majke zavolio prirodu i vrtove. Osim toga, bavio se i arhitekturom i izradom kostima za svoje prijatelje. Roditelji su ga poslali u Pariz na studij političke znanosti, međutim pod utjecajem svojih boemskih prijatelja on odustaje od studija.

1928. godine otvara umjetničku galeriju, ali zbog financijske krize taj posao vrlo brzo propada. Prisiljen da nađe novi posao počinje izrađivati modne crteže i tako počinje suradnja s vrhunskim majstorima mode kao što su Jean Patou, Schiaparelli, Worth, Molyneux i Paquin. Također radi kao ilustrator u novinama *Le Figaro* i modnom časopisu *Le Jardin des Modes*.

1938. godine Robert Piquet zapošljava Diora kao dizajnera te on kreira *Café Anglais* komplet, svoj prvi veliki hit.

1946. godine osniva svoju modnu kuću uz podršku proizvođača tekstila Marcela Boussaca. Kuća Dior otvorena je na adresi 30 Avenue Montagne, sa tri ateljea i 85 djelatnika.

1950. godine dodijeljena mu je medalja Francuske legije časti za doprinos modi i tekstilnoj industriji.

2. The New Look

Već 12. veljače 1947. godine *House of Dior* lansira svoju prvu kolekciju. Carmel Snow, glavni urednik časopisa *Harper's Bazaar*, izjavio je: To je prava revolucija, dragi Christiane. Tvoje haljine imaju *New Look* (Novi izgled)! [1] Taj naziv koristi se i danas. Ovom kolekcijom Dior oblikuje žensku odjeću na potpuno nov i do tada neuobičajen način. Istaknuto mjesto u ovom dijelu izložbe zauzeo je poznati komplet *The Bar Suit* kako su ga kasnije, tijekom godina, interpretirali i drugi dizajneri.

Sl.1 Diosera Ensemble, kreacija Johna Galliana iz kolekcije proljeće/ljeto 1997. (vuna i koža); kožni šešir je kreacija Stephena Jonesa

3. The Dior Line

The Dior Line prikazuje deset modnih odjevnih predmeta koje je Dior izradio između 1947. i 1957.

Nakon trijumfalne prve revije modni svijet željno iščekuje novu liniju i svake sezone u modnim časopisima vodila se rasprava o tome koje će biti dužine suknji ili koji drugi detalj će Dior istaknuti. Od prve kolekcije pa sve do svoje prerane smrti Dior je dizajnirao 22 kolekcije. U svakoj od njih bilo je više od 90 različitih modela.

4. Dior in Britain

Ovaj dio izložbe kroz odjevne predmete iz rane faze rada prikazuje Dio-

rovu ljubav prema Velikoj Britaniji i isto takvu ljubav njegovih klijenata prema njegovoj modi.

Od prvog posjeta Velikoj Britaniji 1926. godine Dior je bio oduševljen ovom zemljom u kojoj *prošlost tako jasno živi posvuda* [2].

Sam Dior bio je oduševljen kad mu se pružila prilika odjenuti mladu princezu Margaretu za proslavu njenog 21. rođendana.

1952. godine Dior u Velikoj Britaniji osniva *C.D. Models*, poduzeće koje izrađuje konfekcijske verzije njegovih odjevnih predmeta iz visoke mode koji su se mogli kupiti u robnim kućama kao što su *Harrods* i *Kendal Milne*.

Poduzeće Christian Dior LTD London surađuje s brojnim britanskim proizvođačima tkanina i modnih dataka.

5. Historicism

Historicizam proučava povijesne kostime i ukrasne predmeta iz kuće Dior od ranih radova do danas, a pri tome posebno ističe Diorovu ljubav prema 18. stoljeću i modi iz razdoblja Belle Epoque kakvu je nosila njegova majka Madeleine Dior.

Sam Dior zaposlio je svog prijatelja, arhitekta i dekoratera Victora Grandpierra s kojim je uredio unutrašnjost kuće na adresi 30 Avenue Montaigne, gdje se nalazila i radionica i salon, da bi ona predstavljala savršenu pozadinu za njegove kolekcije. U takvom okruženju Dior i njegovi nasljednici često su stvarali kreacije koje su podsjećale na haljine koje je nosila Marija Antoanetta u Malom Trianonu. Na sličan način odlučili su promovirati i parfeme - na stalku koji se temelji na hramu ljubavi usred kraljičinog engleskog vrta u Trianonu.

6. Travels

Već kao dječak dok je kroz prozor svoje sobe mladi Christian Dior promatrao prostranstvo mora, zamišljao je putovanja u daleke zemlje. Prva u nizu zemalja koje je posjetio bila je Velika Britanija. Nakon putovanja u Rusiju 1931. godine, otputovao je u SAD 1948. te je tim putovanjem po-

tvrdio uspjeh svog *New Looka* i preko Atlantika.

I Dior i njegovi nasljednici često puta su bili inspirirani putovanjima te su u svojim kreacijama kao inspiraciju koristili afričke umjetnosti i ukrase Maasai plemena, drevni Egipt, kaligrafiju s kineskih haljina, čitav niz japanskih tema – shibori, kimono, Hokusai slike, rascvjetana trešnjina drva, boje Inka plemena kao i slike španjolskih slikara Goye i Zurbarana.

7. The Garden

Prema Christianu Dioru miris djetinstva je najljepši od svih mirisa, a za njega je to miris vrta u obiteljskoj kući u Grenvillu. Taj miris nije zaboravio ni kasnije u danima kad se bavio modom i upravo je majčin vrt bio inspiracija za mnoge odjevne predmete i parfeme. Njegovi nasljednici, Marc Bohan, Gianfranco Ferré i John Galliano, svi po redu vrtlari amateri, također su inspiraciju tražili u vrtovima, cvijeću i cvjetnim ornamentima. Zahvaljujući sofisticiranim vještinama, i ostali dizajneri kuće Dior, bili su uspješni u izradi odjevnih predmeta inspiriranih cvijećem. Sam Dior je često govorio: *Ne možeš pogriješiti ako ti je priroda uzor* [2].

Sl.2 U prvom planu haljina Look 45, Raf Simons za Christian Dior, iz kolekcije proljeće/ljeto 2013. (svila i pamuk)

8. Designers for Dior

Designers for Dior govori o šest nasljednika, ključnih osoba u kući Dior nakon njegove smrti 1957. godine. Yves Saint Laurent (1957.-1960.) imao je samo 21 godinu kad je nakon smrti Christiana Diora postavljen na mjesto kreativnog direktora. Već iduće godine lansira svoju prvu kolekciju pod nazivom Trapez linija koja je bila izuzetno uspješna. Njegove kreacije imale su mladenački pristup i izražavale su stavove njegove generacije kroz odjeću. Nakon što je pozvan da odsluži vojni rok na čelnom mjestu naslijedio ga je Marc Bohan (1961.-1989.). Marc Bohan bio je poznat po uzrečici *N'oubliez pas la femme* (Nemojte zaboraviti ženu) i po stavu da odjeća koju kreira treba biti dovoljno udobna de je žene vole nositi. Gianfranco Ferré (1989.-1996.) bio je po zanimanju i arhitekt. Stvarao je dramatične, strukturirane siluete koristeći najfinije tkanine i bogate ukrase. Za njegovu prvu kolekciju u kući Dior pod nazivom *Ascot – CecilBea-*

Sl.3 Haljina, Look 29, Maria Grazia Chiuri za modnu kuću Christian Dior, iz kolekcije jesen/zima 2018. (svila – organza)

ton, osvojio je prestižnu nagradu *De D'Or* (Zlatni naprstak).

Sljedećih petnaest godina ne čelu kuće Dior pozicioniran je John Galliano (1996.-2011.). Njegove kreacije obiluju umjetničkim referencama. Možda najpoznatija takva kreacija je kostim Sherezade iz 1998. godine. Galliano je volio putovati i istraživati. Njegove kreacije odavale su počast djelima umjetnika kao što su Picasso i Dali.

Nakon njega na čelo modne kuće dolazi Raf Simons (2012.-2015.), Belgijanac koji je svojim kreacijama privukao mlađe generacije. Uz brigu o detaljima i tehničkim vještinama, u visoku modu uveo je novitete kao što je sprejom obojane tkanine. Posljednja na čelu kuće Dior je izabrana Maria Grazia Chiuri (2016. -) - žena s feminističkom vizijom mode.

9. The Ateliers

Čak i prije nego što je osnovao modnu kuću Christian Dior se divio maloj gradskoj kući na adresi 30 Avenue Montaigne i njenoj fasadi u stilu 18. stoljeća i sanjao da će jednoga dana biti njegov. Ta želja mu se ispunila i upravo na toj adresi nastale su brojne kreacije, od kojih je prvi bio poznati komplet *The Bar Suit*, a prvi je put predstavljen na prvom katu kuće 12. veljače, 1947. godine.

Kad je Dior otvorio svoju modnu kuću prve zaposlene djelatnice bile su: Marguerite Carré - iskusna krojačica koja je kasnije postala tehnička direktorica; Mitzah Bricard - zadužena za radionice šešira i Raymonde Zehnacker - voditeljica studija.

Nakon što su odabrani Diorovi modeli, uvijek se prvo izrađuju kao probni modeli od bijele pamučne tkanine. Nakon provjere pristalosti, kroja i oblika biraju se tkanina i ukrasi i zatim se pristupa izradi odjevnog predmeta. Za specijalizirane poslove kao što je izrada trajnih nabora ili vezenje koriste se usluge obrtnika specijaliziranih za takve poslove. Taj proces ostao je nepromijenjen do danas.

10. Diorama

Diorama prikazuje modne dodatke koji uključuju nakit, kape, cipele i

torbe. Tu su također prikazane i ilustracije, minijaturne haljine, ruževi za usne i parfemi.

11. The Ballroom

Posljednja u nizu prostorija dočarava ugođaj plesnih večeri prikazujući 70 prekrasnih večernjih toaleta.

Sl.4 Haljina Koh-i-noor, Gianfranco Ferré za modnu kuću Christian Dior, iz kolekcije jesen/zima 1996. (svila, til, Swarovski kristali)

Vénus, Junon, Coup de théâtre, Soirée brillante - sve su to nazivi haljina koje su ženama koje su ih nosile garantirale spektakularan ulazak na bal. Odjeću kuće Dior za različite formalne svečanosti odijevale su mnoge poznate dame kao što su vojvotkinja od Windsora, princeza Margaret, Jackie Kennedy, Grace od Monaka i mnoge druge. Posebno valja istaknuti i Lady Dianu koja je u prosincu 1996. na gala događaju održanom u Metropolitan Museum of Art u New Yorku nosila izazovnu otvorenu haljinu. Tada je nosila i torbicu koja je kasnije, u njenu čast, dobila naziv Lady Dior torbica. Za zaključno razmatranje o izložbi najbolje navesti citat Christiana Diora koji kaže: *The grain of the fabric is the secret of couture (Smjer niti tkanine tajna je visoke mode)*.

Literatura:

- [1] Oriole Cullen, Connie Karol Burks: Christian Dior, V&A publishing, 2019.
- [2] Christian Dior: Dior byDior (The Autobiography of Christian Dior), V&A publishing, 2007.